

WYBRANE ZABYTKI I INNE ATRAKCJE NA SZLAKU I W JEGO POKLIĘBIU

- Kościół w Świętomarży** – pw. Wniebowzięcia NMP, gotycki, murowany, wybudowany w XIV-XV w., przebudowany w XIX w.
- Kościół w Tarczku** – pw. Św. Idziego, datowany na pocz. XIII w., powstał prawdopodobnie na miejscu świątyni fundacji Władysława Hermana z końca XI w. Jednonawowa, zbudowana z ciosów piaskowcowych romańska budowla zachowała się w stanie prawie niezmiennym.
- Kościół w Radkowicach** – pw. Matki Boskiej Częstochowskiej, drewniany, wzniesiony w 1621 r. w Miedzierzy (niedaleko Końskich), przeniesiony do Radkowic w latach 1958-63. W oknach zachowały się oryginalne tzw. gomółki – oprawione w olów okrągłe szybki z malowidłami z XVII w.
- Park podworski w Radkowicach-Kolonii** – z XVIII-XIX w.
- Cmentarz żydowski w Starachowicach** – kirkut funkcjonował od końca XIX w. do 1946 r., jeden z większych w regionie.
- Starachowicka Kolej Wąskotorowa** – jest pamiątką po bogatej niegdyś sieci kolei wąskotorowych w okolicach Starachowic. Obecnie w sezonie letnim wykonuje kursy turystyczne na dwóch odcinkach: Starachowice – Lipie oraz Ilża – Marcule. SKW dysponuje również Minimuzeum i lokomotywownią z taborom.
- Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach** – na terenie i w budynkach dawnych hut (obiekty z 1841 r. oraz zachowany kompletny ciąg technologiczny z 1899 r., jedyny w Europie) prezentowane są m. in. zbiory związane z górnictwem i hutnictwem, nowoczesna multimedialna wystawa paleontologiczna oraz kolekcja samochodów ciężarowych Star (np. Star 20, replika Stara papamobile wraz z zachowanymi częściami oryginału, Star 266R – uczestnik Rajdu Paryż-Dakar 1988) i taboru przemysłowej kolei wąskotorowej.
- Odsłonięcie geologiczne w Starachowicach** – pomnik przyrody, ściana skalna zbudowana z piaskowców dolnojurajskich o długości 400 m. i wysokości 4-8 m.
- Kopalnie rud żelaza w okolicach Tychowa** – kopalnie „pasa tychowskiego” eksploatowane były, głównie odkrywkowo, w XIX i 1. poł. XX w. Pozostały po nich zarośnięte wyrobiska oraz nazwy: Mikołaj, Irena, Kanał, Czerwona.
- Dwór w Mircu** – właściwie modrzewiowa willa wzniesiona w 2. poł. XIX w. w miejscu starszego dworku, należącego do Jadwigi i Józefa Prendowskich, bohaterów powstania styczniowego. Przy niej spichlerz z 1. poł. XIX w. oraz pozostałości starego parku z pomnikowymi drzewami. W pobliżu **kościół pw. Św. Leonarda** z połowy XIX w.
- Pomnik Legionu Puławskiego w Pakosławiu** – poświęcony pamięci poległych żołnierzy Legionu Puławskiego walczących po stronie rosyjskiej z wojskami niemieckimi w maju i czerwcu 1915 r. pod Pakosławiem. Ślady po pociskach na pomniku są pamiątką po II wojnie światowej.
- Zabytkowy park w Pakosławiu** – park podworski z wiekowymi drzewami (pomniki przyrody). W pobliżu (kilkaset metrów na zachód) **obszar Natura 2000 „Pakosław”** – ponad 500 ha torfowisko o ogromnych walorach przyrodniczych.
- Cmentarze na wzgórzu Św. Leonarda w Ilży** – stary cmentarz z nagrobkami od 1. poł. XIX w. oraz Cmentarz Mauzoleum poległych na Ziemi Łżeckiej.
- Ilża** – miasteczko o długiej i bogatej historii położone w malowniczej dolinie rzeki Ilżanki, od XII wieku do 1789 r. własność biskupów krakowskich, prawa miejskie prawdopodobnie od 1239 r. Liczne zabytki: m. in. pozostałości murów miejskich, renesansowy **kościół pw. Wniebowzięcia NMP** z 1603 r., gotycki **kościół Św. Ducha** z 1448 r. i budynek szpitalny z XVIII w. (obecnie Muzeum Regionalne), unikatowej konstrukcji **piec garncarski** z ok. 1840 r. (przy ul. Wójtowskiej), **kirkut** – cmentarz żydowski z XIX w. o powierzchni prawie 1,5 ha i inne.
- Ruiny zamku biskupów krakowskich w Ilży** – wzniesiony na początku XIV w. jako gotycka warownia, został przebudowany w wiekach XVI i XVII w renesansową rezydencję z bastejowymi fortyfikacjami. Zniszczony w czasie Potopu Szwedzkiego, odbudowany, spłonął na pocz. XIX w. i odtąd w ruinie.
- Kopiec Tatarski** – grodzisko z XII w. w miejscu pierwotnej lokalizacji Ilży.

ROWEROWY SZLAK TURYSTYCZNY ŚWIĘTOMARZ – ILŻA

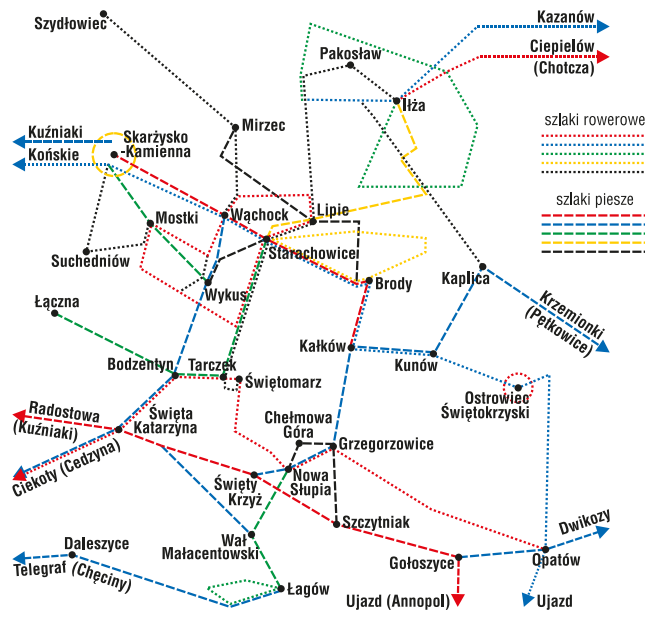
Szlak o długości prawie 60 kilometrów, bardzo atrakcyjny widokowo i poznawczo, urozmaicony, bogaty w zabytki i inne atrakcje. Niemal na całej trasie wieszcie drogami asfaltowymi i utwardzonymi o niewielkim natężeniu ruchu.

Rozpoczyna się w Świętomarży, u stóp Łysogór (najwyższego pasma Gór Świętokrzyskich) i prowadzi, utrzymując w większości kierunek z południa na północ, przez Starachowice, okolice Mirca i Pakosławia, do Ilży (leżącej już na Mazowszu).

Na trasie znajdziemy różnorodne krajobrazy, rozległe kompleksy leśne dawnej Puszczy Świętokrzyskiej i Lasów Łżeckich, zabytki architektury sakralnej (romański kościółek w Tarczku, gotycki kościół w Świętomarży, piękny drewniany kościół w Radkowicach i renesansowa fara w Ilży), budowle obronne (ruiny zamku i grodzisko w Ilży), zabytki dawnego przemysłu (zespół wielkopiecowy w Starachowicach, wyrobiska nieczynnych kopalń odkrywkowych w okolicach Tychowa, piec garncarski w Ilży), miejsca walk i męczeństwa (m. in. Pomnik Legionu Puławskiego w Pakosławiu, Cmentarz Mauzoleum w Ilży), osobliwości przyrody (odsłonięcie geologiczne w Starachowicach, torfowisko „Pakosław”), parki podworskie w Radkowicach i Pakosławiu) i inne (np. Starachowicka Kolej Wąskotorowa, nowoczesna wystawa paleontologiczna i kolekcja Starów w Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach, Muzeum Regionalne w Ilży).

Rozbudowana „sieć” szlaków pozwala na połączenie z trasami istniejącymi w okolicach Kielc, Ostrowca Świętokrzyskiego, Opatowa, Skarżyska-Kamiennej i Szydłowca. Dysponując dobrymi mapami, łącząc odcinki poszczególnych szlaków, możemy dopasować trasę do naszych indywidualnych preferencji i kondycji, niemal bez ograniczeń...

SCHEMAT SIĘCI SZLAKÓW W OKOLICACH STARACHOWIC

Administrator szlaku:
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Oddział Międzyszkolny w Starachowicach
<http://starachowice.pttk.pl>, tel. 661 559 505

Opracowanie: Katarzyna Surma, Michał Surma

ROWEROWY SZLAK TURYSTYCZNY ŚWIĘTOMARZ STARACHOWICE ILŻA

